

ZANIMIVOSTI

NENAVADNA ZBIRKA

Pri preurejanju igrišča za golf, priljubljen šport med Angleži in Američani, so v New Montrealu (ZDA) delavci odkrili v duplu starega drevesa nenanadno skladišče: 120 žogic, ki so jih tja nanosile veverice. Ko so jih izvlekli iz drevesne votline in jih zložili na travo, da jih fotografirajo, jih je bilo kar viden kup. Po tovarniških znakah so ugotovili, da so veverice začele z zbiranjem že pred sedmimi leti, kmalu po otvoritvi igrišča.

SLABO NALETEL

Tridesetletni John Burrows se je na poti na svoje novo prebivališče Skipton v Angliji v vlaku dolgočasil in je na veličan obesil svojo roko na ramo edini sopotnici, ljubki mladi brinjetki. »Pam, da vas bom v Skiptonu često videl,« je zašepetal na uho. — »Cisto gotovo,« je odgovorila mlada gospodična, medtem ko se je brž izmuznila in presledila, »sem namreč nova policistka v Skiptonu!« — Dva dni pozneje je moral John Burrows na svojem novem domu — zaradi nadlegovanja sopotnice — plačati 4 funtsterlinge kazni.

GOREČA SMOTKA V ŽEPU

Pri nekem predavanju o zaščiti pred nevarnostim požara je nepričakovano skočil neki gasilec iz Birketa (Dansk) pokonci, si strgal hlače z života in jih vrgel skozi okno. Predavanje je bil namreč tako pazljivo poslušal, da je zamislen vtaknil svojo gorečo cigaro v žep in to opazil šele tedaj, ko je plamen švignil iz žepa.

LEPOTNI STREL

Nihče mrtev! Samo novica iz modnega Pariza. Neki pariški lepotilni salon je začel sedaj preizkušati nov kosmetični aparat. Gre za nekako brizgalno pištolo, s katero ustrelje puder in krema lepote žejnim damam naravnost v obraz.

MATERINSKA LJUBEZEN?

Neki kmet iz Oldenbrocka pri Oldenburgu je našel skoraj doraščeno podgano v košarici, v kateri ji je mačka rade volje dopuščala sesati. Ko je žival zagledala kmeta, je zbežala, drugi dan pa je bila zopet v košarici. Bilo je očitno, da je podgana že dalj časa živila skupaj z mladimi mačkami in da ji je stara mačka enako nežno stregla, kakor svojim mladičem.

Daleča zemlja

Za priboljšek mi pošljite zaboj okusnega blata

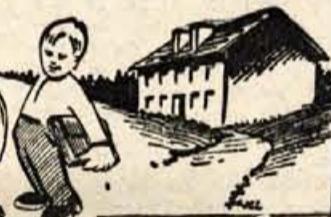
Terde gimnazijске klopi sva nekaj let drgnila skupaj s sošolcem, ki je slovel po vsej šoli zaradi svoje zavidanja vredne lastnosti, da je mogel použiti marsikatero nenanadno jed in pijačo brez slabih posledic za normalno delovanje svojega odpornega drobovja. Nekajkrat je ob strašnem krohotanju povzročil nemalo jeze svo-

Poglejmo, kaj pišejo različni avtorji o zanimivem pojavi, kar je njihova opazovanja zoral R. Robertson v angleski poljudnoznanstveni reviji »Discovery!«

Naj začnemo s pismom crnca vojaka, ki se mu je v severnih Združenih državah storilo po sončnem Jugu. »Dragi prijatelji! Pozdravljam Vas in prosim, da mi pošljete za priboljšek zaboj kakega dobrega blata...« Podobno moledujejo belci in črni, naseljeni ob delti Mississippija, svoje višje živeče znanze za pest rdeče gline, čes, da je rečna črna prst zelo slaba za jed. V nekaterih predelih ob istem vletotku hodijo revni ljudje ure in uredalec iskat v priljubljena nahajališča zemljo prijetnega kiselkastega okusa po citroni. Spet drugod na Jugu si privoščijo po južni zvrhano žlico prsti, kar naj bi pospešilo prebavo. Da tudi otrokom giofagija ni neznana, potrjujeta dva zdravnika, ki sta opazovala okrog dvesto črnih šolarjev, od katerih jima je četrtnina priznala svojo čudno navado. V teh krajinah pojav nimata zveze z glistavostjo, kakor je mislio več zdravstvenih delavcev, pač pa je mnogim otrokom primanjkovalo v hrani železo.

jemu sosedu v klopi, ki mu je za stavo popil polno stekleničko pristnega črnila »Pelikan«. Vi del sem ga že požirati surova kurja jajca z lupino vred in pripovedovali so, da si je naš znanec ob prilikli privoščil celo kos prave florice. Ne, temu zadnjemu dejanju pa skoraj ni bilo moč verjeti — dokler nisem nekoč pozneje bral, kako razširjena je po vseh celinah sveta giofagija, tako se namreč uživanje zemlje znanstveno imenuje, in kako številni so vzroki začetka.

Potem smo se poslovili od učiteljic in pionirjev ter se spustili po bregu navzdol. Med potjo smo ves čas prepevali.

Ko smo tako stopali po zelenem mahovju, sem se nehote spomnila na sosedova Marija, ki je pred nedavnim odšla v daljno, tujo deželo, v Ameriko. In kaj bi napravila jaz? Ne, za vse na svetu ne bi zapustila prelepega slovenskega sveta! Ceprav bi mi nudili bogastvo in dragocenosti, ne bi sprejela. Večje lepote in dragocenosti ni na svetu, kakor naš gorski svet v obdobju prihajajoče pomlad.

Peterne Marta Gimnazija Ziri.

Zgodba o pogumnem Palčku

Mali Palček je bil doma v skromni drvarske hišici sredi prostranega gozdnega sveta. Zaradi njegove dobrote in bistromosti sta ga drvar in njegova žena nenanadno vzljubila. Odkar je živel pri njih, jima je bil samo v veselje. Ceprav ni bil večji od palca na roki, je bil izredno hrabar in potolit se je vsakega dela. Celo s konjem se je odprezel.

Palček je bil doma v kaj časa z njima, jo bom že še o pravem času pobrisal. Teden je drvar vdal.

»Pokazal vama bo pot iz gozda,« je spregovoril. Palček je sedel starejšemu za klobuk in poslovili so se. Med potjo je zadrenal. Ko se je spet prebudil, se je znašel v mišji luknji. Tujci nista prav nič opazila, da je fantiček izginil v mirno nadaljevala pot. V gozdu se je že mračilo, zato je Palček hitro poiskal prazno polžo hišico, da bi v njej prespal noč. Nenadoma je zasišal, kako se v bližini pogovarjata dva lopova. Delala sta načrte, da bi okradila nekega kmeta, ki ima v skrinji polno zlatnikov. Edina ovira za uspešen vlot so bile rešetke na oknih.

Ko je Palček to slišal, je pristopil bliže in jima ponudil svojo pomoč. »Jaz bom zadovoljen z enim samim cekinom,« je dejal. Lopova sta sprejela njegovo ponudbo in si zadovoljno mela roke, ker plena skoraj ne utreba deliti. Vsi trije so se odpravili na pot po temem gozdu. Ko so prispeali do samotne hišice, sta tatova posadila Palčka na okno med rešetke in ga poučila, da mora specemu gospodarju najprej neopaženo izmakniti ključ od skrinje. Nato se je Palček splazil v hišo. Gospodarja je previdno zbulil, nato pa mu je na uho zašepetal, da sta zunaj dva nevarna vložilca. Gospodar je hitro zbulil še oba sina. Pri zadnjih vratih so se vsi neslišno splazili ven in ujeli predzračno.

Naslednji dan se je Palček zmagoslavno vrnil domov. Starem drvarju in njegovi ženi je prinesel polno mošnjo cekinov, ki so mu jih v znak hvaljenosti podarili na samotni kmetiji.

V zadnjem času se je uveljavil model tako imenovanih ribiških hlač, ki segajo komaj čez kolena in so praktične za toplojše pomladne dneve in poletje. Nosimo jih prav tako za izlet, dom in za šport. Dobro se pojde samo vitkim in visokim postavam, zato naj se majhne in debele ženske nikar ne odločijo.

velikosti nekajkrat presegajo naše aspirinske, saj merijo v premeru kar pet centimetrov.

Mineraloške preiskave so dograle, da vsebuje večina omenjenih prst kamenino montmorilonit in kot primes silicijev dioksid (sestavina navadnega kremenca).

Plinijevi recepti

Ozdravilni zemlji piše že rimske zgodovinar Plinij Starejši (živel v letih 23–79 n. st.) v svojem znamenitem delu »Historia naturalis«. Potem, ko nastanejo mnoge bolezni, pri katerih je zdravljenje z določeno vrsto gline koristno, daje pisatelj tudibudi navodila tovrstnih zdravil: »Tu se mi zdi primerno место за pripombo, da naj bi se vsaka vrsta zemlje za tablete skrbno izprala z vodo, posušila na soncu, še enkrat zmeseala z vodo in pustila da se počasi usede na dno...«

V širinajstem stoletju so uvažali iz Armenije neko prst, s katero so takratni zdravniki zastavljali velike krvavitve in zdravili različna zastrupljenja. Posodica z »armensko zemljijo« je stata tudi med kemičkimi na laboratorijskih policah skrivnostnih alkimistov.

Iz pradavnine izvira najbrž običaj, popisan v angleški reviji »Nature«, kjer poročata l. 1938 dva raziskovalca o ekspediciji k južnoameriškemu jezeru Titicaca, ob katerem živilo zelo primitive Quetchua Indijanci, potomci starih Inkov. V njihovi vegetacijski hrani ima važno vlogo krompir, tega pa med jedjo sproti pomakajo v mešanicu vode in gline z namenom, da bi preprečili premočno odvajanje.

Prst iz lekarne

Vse naštete izkušnje preprostih ljudstev v zgodovini in sedanosti je uporabila tudi sodobna medicina ter jih obogatila z znanstvenimi doganjaji.

Ce dodamo mešanici vode in čiste gline nekaj raztopine soli, barvila ali kakega alkaloida — rastlinskega strupa — opazimo, da se pritegne raztopljeni snovi (sol, barvilo, alkaloid) zbirati v tanki plasti na površini vsega glinastega delca. Fizikalna kemična imenuje opisani proces adsorbicija. Le-ta je odvisna od velikosti površine in električnega naboja adsorbensa (delcev gline). No, na tej preprosti lastnosti temelji uporaba gline v današnji terapiji. V lekarnah prodajajo preparat »bulus albicus« (bela gлина), ki suši zastarele ranine in misijo, da adsorberja celobakterije in njihove strupe. Pri želodčnih vnetjih prekrije služnico z zaščitnim slojem. Tudi ljudem s preobil želodčne kisline pomaga bela gлина, ko adsorberja in hkrati neutralizira odvečno kislino. Zejo dobre uspehe dosegajo z gline in aktivnim ogljem pri zastrupljenjih z mortijem ali pa nikotinom. Se trdne od kristaloindnih alkaloidov večeta oba adsorbensa strupe mikroorganizmov, kakršni nastajajo v človeškem telesu, obolelem za drisko, grižo ali kolerico.

Z najsdobnejšo geofagijo človeka, ki jo predpisuje zdravnik, bomo končali naš kratki preglej. Omenimo le še, da jedo zemljo tudi nekateri živali, med katerimi se moramo spomniti — s spoštovanjem — vsaj najčeščega geofaga sveta, deževnika. J. K.

Hranilna vrednost mleka

Še v začetku našega stoletja Istočasno, ko so dojenčki dobiti preveč mleka, pa so starši le malokdaj pomisili, če ni morda mleko potrebno tudi otroku, ki hodi v solo. 6-letni otroki rabi 40 g beljakovin dnevno. Vsaj polovica teh beljakovin mora biti živalskega porekla. Kravje mleko vsebuje zadostno količino beljakovin, ki jo potrebuje organizem za pravilen razvoj. Poleg tega organizem beljakovine, ki so v mleku, zelo lahko prebavi. Mleko pa otroku ni potrebno samo zaradi beljakovin, ki jih vsebuje, marveč tudi zato, ker ima mnogo vitaminov in soli, ki so neobhodno potrebne za zdravo rast in razvoj telesa.

Seveda so tudi otroci, ki mleka ne marajo. Njim naj matere pripravljajo različne mlečne jedi, n. pr.: pire krompir z mlekom, mlečno juho, pecivo, belo kavo in kakao. Tako tudi ti otroci ne bodo pogrešali dragocenih mlečnih hranilnih sestavin.

Praktični nasveti

Ljudem je navadno zelo neprijetno, če se jim roke pote, ne da bi bil za to vrok. Taka koža ni zdrava in jo je treba pozdraviti. Zjutraj po umivanju namažite roke s formalinovim alkoholom, potem jih pa namažite z dobro mastno kremo. Čez dan jih večkrat namažite z mešanicami, ki ste jo pripravili iz petih delov citroninske soki in enega dela alkohola.

Kvas preizkusimo, ako ga vržemo v kozarec vrele vode. Če plava na površju, je še uporaben. Njegov učinek povečamo, če ga pred uporabo denemo v mlačno mleko, ki mu poprej primešamo moko in sladkorja. Kvasne glivice se tako hitreje razvijajo.

Preproge lepo očistite z žaganjem, namočenim v vodi, ki ji dodate nekaj salmijaka. Namočeno žaganje potresite po preprogi in ga v metlico drgnite v vseh smereh. Žaganje bo vploves prah, nazadnje ga pa še dobro stepite s preprogo.

